

Llibres musicals per a la carta als Reis

Una vintena de novetats editorials amb música entre línies per tenir en compte aquestes festes



Xavier Mercadé

Cesk Freixas

Aigua (Editorial Nanit, 2020)

El cantautor de Sant Pere de Riudebitlles va publicar el disc *Festa Major* (U98 Music, 2019) i aquest 2020 en va extreure la cançó "Aigua" perquè la Laia Figueras i la Núria Puyuelo escrivissin aquest conte inspirat en la cançó i alhora il·lustrat per Anna Gelats Llobet, i tot de la mà de l'editorial Nanit. **Cesk Freixas** (1984) dedica el conte "per a totes les gotetes d'aigua que es van fent grans fins a convertir-se en un mar d'alegria i rebel·lia!". El conte es basa en la cançó de **Freixas** que parla del cicle de l'aigua i de la vida, ara que el cantautor sap què és tenir petits i petites a casa. L'editorial de les cançons contades va arrencar la col·lecció amb els títols de dos primers contes basats en les cançons "Bon dia" d'**Els Pets** i "Compta amb mi" de **Txarango**.

Dàmaris Gelabert

Qui soc jo? (El Cep i la Nansa, 2020)

La **Dàmaris Gelabert** (Barcelona, 1965) és l'artista catalana amb més visualitzacions a YouTube:

el 2020 el podi va ser per a "Els mosquits", amb més de 310 milions de reproduccions; "Els dies de la setmana", amb 200 milions, i "Les vocals", amb 25 milions. "Qui soc jo?" és la cançó que va cantar la seva filla en l'edat de saber on una s'ubica dins de la família i també a l'entorn natural, social i cultural. Ara arriba com a conte il·lustrat de la mà del dibuixant Sebastià Serra i en una adaptació del text de Montserrat Balada i Jonathan Gelabert, on és l'àvia qui comença a entrar en diàleg amb la neta per esbrinar respostes per a la pregunta que tant la capfica i les trobarà a mil i un llocs, dibuixant el propi teixit, com ara: 'soc escolta quan pujo al cim, la portera del meu equip'. Inclou guia didàctica.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=4jV SaapPujY>

Marc Granell

Cel de fang (Bromera, 2020)

Marc Granell va ser un poeta musicat ja fa uns anys per **Feliu Ventura** (al poema "George Grosz") i un dels que també escriuen al seu últim *Convocatòria* (Propaganda pel Fet!, 2019). El poeta valencià s'incorpora a la col·lecció «Bromera Poesia», on va aparèixer un dels poemaris més coneguts seus i una de les obres més populars de la poesia actual, *Versos per a Anna*. El catàleg de l'editorial compta també amb dos títols més de Granell: l'antologia *Notícia de la tribu* en la col·lecció «Els Nostres Autors» i el poemari infantil *Oda als peus* («El Micalet Galàctic»). Marc Granell (València, 1953) és poeta i traductor. Va estudiar Filosofia i Filologia, i va participar activament en l'esclat cultural i literari dels anys setanta a València. Va fundar la revista *Cairell*, que va significar un punt de partença per a les noves veus que sorgiren en aquells temps.

David Moreu

Un aplauso para el astronauta (80 conversaciones sobre surf, arte y rock) (Libros del asteroide, 2020)

Una vuitantena de converses amb personatges cèlebres (i altres de culte), un viatge en el temps a la recerca dels orígens de la contracultura i de la influència que han tingut els pioners del surf, de l'art i del rock'n'roll en les generacions posteriors. El periodista David Moreu ha desempolsat les seves gravacions originals per a recórrer els camins del blues del delta del Mississipi amb **B.B. King**, recordar els inicis del surf modern amb Bruce Brown, endinsar-se en el còmic underground amb Robert Crumb, reflexionar sobre la màgia de les portades de discs amb John Van Hamersveld, entendre l'auge del fotoperiodisme amb Steve McCurry, recordar l'esclat del punk de Nova York amb Marky Ramone, submergir-se en el fenomen del hip hop amb Darryl McDaniels (**Run-D.M.C.**), reviure la gira més salvatge de **R.E.M.** amb Mike Mills, descobrir el món espiritual de **Ben Harper**, posar en primer pla la carrera cinematogràfica de Jack Johnson i demostrar que el jazz és més vigent que mai gràcies a **Kamasi Washington**.

Joan Miquel Oliver

Rumba del temps (Editorial Nanit, 2020)

Cançó recent i preciosa del mallorquí **Joan Miquel Oliver** (Sóller, 1974; **Antònia Font, Col·lectiu Eternity**) que ve il·lustrada en aquest àlbum per la dibuixant Maria Palet. El personatge protagonista és el mateix rellotger de la cançó (2017), que 'arreglava rellotges i també arreglava juguetes', i es tracta d'un conte que com diu de bon començament el relat pretén 'fer-nos reflexionar sobre la vivència del temps a les societats desenvolupades i, de vegades, estressades' i en aquest sentit, 'defensa la idea que el millor regal que podem fer als infants és temps, tant el seu com el nostre'. El mateix cantautor adreça unes paraules i una pregunta al conjunt de lectors: "El món és temps, la vida és temps, vosaltres sou temps. Què fareu perquè sempre estigui ple de coses boniques?".

Marc Parrot

Cançons impossibles (Contraveu - Rosa dels vents, 2020)

El llibre *Cançons impossibles* està editat dins la col·lecció *Contraveu* i com els títols anteriors

protagonitzats per cantants com **Suu**, Adrià Salas (**La Pegatina**) o **Cesk Freixas**, pretén oferir aquelles lletres que no han crescut com a cançons però que tenen prou entitat poètica com per conformar un recull estèticament interessant per als seguidors de l'artista. **Marc Parrot** (Barcelona, 1967) es presenta com a caçador de moments poètics i lletres, assegurant que n'hi ha que neixen 'sense cap intenció a ser musicades' i que alhora reproduïen igual que les cançons 'la meva realitat més sensible'; és així com neixen versos com 'La veritat la calcula el meu cor' o 'La consciència és el premi a la mirada valenta', i ens arriba tot un llibre que és fruit d'un 'amor tallat de soca-rel'. Fora de la col·lecció *Contraveu*, es troben altres títols del segell *La Rosa dels Vents* que poden interessar a nivell de llengua, com *101 dubtes del català resolts per l'Optimot*, amb respostes per resoldre qüestions relacionades amb l'ortografia, la morfologia, la sintaxi o el lèxic.

Clara Peya

Liti-o (*Contraveu - Rosa dels vents*, 2020)

La pianista i compositora **Clara Peya** (Palafugell, 1986) divideix el llibre en els metalls que contenen liti: alumini, magnesi, cadmi i coure. L'alumini, escriu en el croquis inicial, és 'aïllant del fred i la calor' i alhora diu que en l'escriure vol 'obrir finestres entre la teva desconfiança i la meva', com que 'd'escoltar, s'aprèn'. Es pregunta llavors 'Què vols ser quan siguis gran?' i aprofundeix en el dilema del quan més creixem menys sabem. Reflexiona sobre l'impuls inicial, sobre com i per què acabem confonent sovint el 'conmigo' amb el 'sin ti'. En la part del cadmi hi ha un poema on confessa com 'en el dualismo, yo me pierdo' o que un dels pocs punts d'encontre és que 'Si jo dic injustícia, tu dius injustícia'. Escriu 'Recorda que l'ofec no és res més que una extrema dificultat per respirar les ferides'. I quan passa al magnesi s'entreveu l'herència femenina, la part de les cures. En el coure, adient per a les persones anèmiques, aconseguix veure-hi la via positiva fins i tot allà on hi ha befa: 'Mujer taladro, que a pesar de las dudas decidió abrir camino'. **Peya** es permet en el llibre 'explicar-li tot el que calles de dia', barrejant català i castellà.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=JG6dEao6hts>

Mikael Ross / Irene Mala - Salva F. Romero

El joven Ludwig / Camarón, la alegría y la pena (Reservoir Books, 2020)

L'editorial presenta des de fa temps una col·lecció gràfica (*Reservoir Gráfica*) que inclou títols amb continguts musicals com els que dedica a Beethoven a *El joven Ludwig* en el 250è aniversari del geni alemany on l'il·lustrador Mikael Ross imagina el jove Ludwig basant-se en els diaris reals que es van escriure els veïns dels Beethoven. Nascut en el si d'una família humil, a la ciutat de Bonn, l'any 1770, el jove Ludwig està retratat atípicament, al costat de la seva disfuncional família, obrint-se camí cap a la cort imperial de Viena i a la recerca d'un reconeixement que li va costar tota una vida trobar. Un altre músic d'ambient desestructurat motiu d'interès per la mateixa editorial, pel talent de la figura, és sens dubte el del cantaor **Camarón de la Isla**, *Camarón, la alegría y la pena* d'Irene Mala (Sevilla, 1978) i Salva F. Romero (Sevilla, 1974), que retraten la vida artística de José Monge Cruz (San Fernando-Cadis, 1950 - Santa Coloma de Gramanet-Barcelona, 1992).

Pep Sala i Joan Capdevila

Sau - Quina nit (*Rosa dels vents*, 2020)

Amb motiu del 30è aniversari de la publicació del mític disc *Quina nit*, els Sau expliquen en aquest llibre totes les anècdotes, curiositats de concerts inoblidables i moments irrepetibles. Del *Quina nit* se n'han venut des de 1990 més de 100.000 còpies i inclou l'himne "Boig per tu", interpretada per artistes com Luz Casal, Shakira, Jackson Browne o Judit Neddermann, entre d'altres. La creació, gravació, promoció i gira d'aquell disc únic és explicada tant en el llibre com celebrada també amb una nova gira ?Quina nit - Quina lluna?, arran de l'enregistrament de **SAU30** a l'observatori astronòmic Albanyà també de la pel·lícula documental *SAU30 - Quina nit, quina lluna*, basada en el disc *Quina nit*, ple de referències astronòmiques i sobretot a la lluna. Dirigida pel director de cinema Manel Buch, el desembre de 2020, *Quina nit, quina lluna*, també és una realitat, com el llibre, i surt editada en format de DVD i un doble CD.

Juan Valderrama

Mujeres de carne y verso (Kompetencia Records, 2019)

El cantautor madrileny **Juan Valderrama** (1972) va guanyar la tretzena edició del Premi Miquel Martí i Pol a la millor poesia musicada en català per 'Podries?', de Joana Raspall, inclosa en aquest llibre-CD dedicat a les dones poetes, *Mujeres de carne y verso* (Kompetencia Records, 2019). A més de 'Podries?', de Joana Raspall, amb **Maria del Mar Bonet** i **Las Migas**, el llibre també es fa ressò en gallec de 'Farruca de Rosalía?', de Rosalía de Castro i poemes d'altres autores com Safo, Gabriela Mistral i Alfonsina Storni. L'àlbum va partir d'un projecte conceptual: 'Els músics estem en deute amb les poetes, perquè les poques que van aconseguir publicar tot just estan 'cantades'', assegura. Abans de musicar la poeta barcelonina Raspall, **Valderrama** va recórrer a la cantant **Mayte Martín**, amb qui l'uneix una gran amistat: 'Em va proposar diversos noms, i vaig arribar-hi perquè el text em va seduir per la senzillesa i el missatge de posar-se en la pell de l'altre, acaricia consciències i deixa que s'agitin soles.' El fill del popular cantautor **Juanito Valderrama** confessa que el seu poeta de capçalera és Antonio Machado.

Aina Vega i Rofes

Melodies de l'ànima ?en quatre estacions? (Angle Editorial, 2020)

L'autora presenta 52 emocions relacionades amb 52 peces musicals corresponents en el que considera una 'autobiografia intel·lectual, musical i emocional'. Un treball voluminós, més de 300 pàgines, de la musicòloga Aina Vega (Flix, 1984), una autora especialitzada en **Arnold Schönberg** i la Segona Escola de Viena. El llibre arrenca amb la tardor i **Mozart**, segueix amb una primavera on floreix **Gustav Mahler** i va resseguint en un registre assagístic de vegades, altres més anècdotic, tot un compendi d'aprenentatges on ara apareix com a manual pràctic, ara com a llibre de receptes, amb una mirada historicista global que ajuda a apropar-se a grans obres musicals que val la pena descobrir o reescoltar.

Marisa de Prada i Ana Nasarre

Una òpera con... (La Vocal de Lis, 2020)

Dues amigues melòmanes s'uneixen en la passió per l'òpera i durant el confinament se'ls acut, ja que no poden seguir anant a veure les produccions a teatres d'arreu del món, escriure un llibre amb el qual encomanar la seva falera. Les autores han contactat amb grans músics del camp operístic i els han sotmès a un qüestionari breu sobre els seus gustos, la seva trajectòria, els seus rols predilectes, l'evolució del gènere... i arriben a 33 entrevistats, entre els quals noms tan importants i de renom com els cantants **Jonas Kaufmann**, **Piotr Beczala** o **Carlos Álvarez**, els directors d'orquestra com **Josep Pons** i escènics com Lluís Pasqual, a més de la directora de cor **Conxita García** i el savi historiador del Liceu, Jaume Tribó. Els drets d'autor de l'obra aniran destinats al Sindicat d'Artistes Lírics d'Espanya.

Verdcel

SOS Memòria d'una pandèmia (L'estenedor AOB, 2020)

Un disc i un llibre, amb 13 cançons i 112 pàgines d'il·lustracions i textos nascuts en temps de pandèmia o com les vivències de la crisi sanitària són transformades en un treball creatiu. Uns textos que acompanyen les cançons, les expandeixen, contextualitzen, reflexionen, aprofundeixen, exploren o expliquen el seus continguts. Els capítols del llibre són projectats amb unes il·lustracions de gran qualitat obra de Daniel Olmo Boronat, les quals interactuen amb les peces musicals, però no solament les complementen, sinó que en paral·lel tenen significat i entitat en un relat propi, per la coherència en la figuració, traça i colors de la seva plàstica. La publicació també conté les lletres de les cançons i les traduccions de les mateixes al castellà i l'anglès, crèdits ampliat, dedicatòries i agraïments.

Stephen Walsh

Debussy: Un pintor de sonidos (Acantilado, 2020)

L'editorial barcelonina recupera un text de fa un parell d'anys del crític musical anglès Stephen Walsh, que ha treballat a diversos diaris i a la BBC. **Claude Debussy** (Saint Germain-en-Laye, 1862 - París, 1918) és considerat el primer i màxim exemple del corrent que s'ha conegut com a música impressionista. El compositor va créixer en un ambient familiar humil i proper als ambients llibertaris de la Comuna de París, va madurar formant part del seguici de la baronessa russa Nadejda von Mech, va musicar poetes com Mallarmé i Baudelaire i va aconseguir un reconeixement gradual. La tesi de Walsh és que **Debussy**, des del respecte cap a **Richard Wagner**, va ser punta de llança en la confrontació a la seva estètica germànica (imperant a França i a bona part d'Europa després de la guerra francoprussiana) amb una resposta francesa que n'és una alternativa sensual i etèria, més atenta als colors, els timbres i els instants.



Vicens Tomàs

Darrere la càmera (Grup Enderrock, 2020)

Recull dels quaranta anys de la trajectòria gràfica i periodística del fotògraf i documentalista malgratenc Vicens Tomàs. El llibre antològic inclou més de 1.600 fotografies en una edició de 500 pàgines amb reportatges, cròniques i entrevistes realitzades per Vicens Tomàs al llarg de les darreres quatre dècades, des del 1978 fins al 2020. La part central aplega mig centenar de reportatges gràfics de concerts i espectacles en directe realitzats a Catalunya els darrers temps. La majoria de referències publicades, tant en l'àmbit local com internacional, van ser elaborades amb la seva companyia Carme Beltran. La compil·lació de la trajectòria professional de Tomàs abarca també una desena d'exposicions fotogràfiques, produccions audiovisuals, treballs per a discos i llibres i multitud de publicacions especialitzades. Un altre dels capítols destacats està dedicat als set documentals que ha dirigit, l'últim dels quals, vinculat a la Fundació Gavina, ha rebut el premi de Comunicació Social Montserrat Roig 2020 atorgat per l'Ajuntament de Barcelona. L'edició és limitada a 130 exemplars i té un objectiu solidari, ja que el benefici de les vendes estarà destinat

íntegrament a l'entitat Barcelona PID Foundation, dedicada a l'atenció pediàtrica de les Immunodeficiències Primàries (IDP).

Boris Vian i l'Oulipo

Traducció d'Adrià Pujol Cruells

No te n'escapes (Univers - Enciclopèdia, 2020)

L'editorial Univers publica una obra inèdita d'aquest geni del segle XX l'any que se'n compleix el centenari del naixement. Boris Vian (Ville-d'Avray, 1920 - París, 1959) va ser cantant de cabaret, trompetista de jazz, enginyer, periodista, va fer cinema i escriure novel·les com *Escopiré sobre la vostra tomba* (1946), *La tardor a Pequín* (1947) i *L'escuma dels dies* (1947). *No te n'escapes* va ser l'última obra inèdita de **Vian**, qui va escriure un argument de novel·la policíaca i va deixar que sigués acabada pel col·lectiu Oulipo; el grup d'experimentació literària creat l'any 1960 va assumir el repte de completar la novel·la. I en el mateix grup editorial d'Enciclopèdia es troba un altre títol interessant, però no pel vessant d'innovació literària sinó per l'actualitat del contingut assagístic: *Radical(s)* del psicoterapeuta i escriptor Saïd el Kadaoui. És un llibre que s'inicia amb el viatge de l'autor al Marroc després dels atemptats a Barcelona i Cambrils de 2017 i reflexiona sobre les arrels, la manipulació de la religió i els extremismes.

Manuel Moreno y Abel Cuevas

Todo era posible. Revistas underground y de contracultura en España (1968-1983) (Libros Walden)

Desembre de 2020, segona edició d'aquest llibre que recull un dels períodes culturals més rics de l'Estat espanyol en àrees com la música, el cinema o el còmic, gràcies en bona part a l'esperit de l'*underground* i la contracultura que va tenir un reflex sobretot en certes revistes. Revistes com Star, Ajoblanco, Ozono, Disco Expres, El Viejo Topo, Bicicleta, Alfalfa, Vindicación Feminista, El Víbora, Dezine, La Luna de Madrid i moltes altres. Revistes de Barcelona, Madrid, València o Euskadi. Revistes de rock, psicodèlia, punk, fotografia, cinema, premsa marginal, còmic del Rollo. Més de 250 pàgines d'aquest llibre on Manuel Moreno i Abel Cuevas han seleccionat les revistes més destacades del període 1968-1983, tot explorant els aspectes més desconeguts de la Transició, on posen en context la seva efervescència cultural, les seves arrels i el seu context, indicant tant precedents com cronologia. I cites com la del dibuixant Nazario (1944): "Les publicacions *underground*, per ser realment *underground*, havien de reunir tres condicions que reunien les revistes americanes: ser fetes (les historietes) amb plena llibertat, sense haver de pensar que havien de passar una censura; que un se l'edités, una autoedició, no haver de dependre d'un editor, que segurament et posaria obstacles a l'hora de la creació, i estar al marge de la distribució normal".

Rafael Gumucio

Nicanor Parra, rey y mendigo (Literatura Random House Mondadori)

El xilè Rafael Gumucio amb tan sols trenta-dos anys es va apropar a la casa de Las Cruces de l'octogenari poeta disposat a comentar els seus llibres. En aquelles trobades Parra hi va projectar la seva ombra aclaparadora carregada d'intel·ligència i de talent, i Gumucio es va debatre sota aquella ombra entre l'admiració, el desconcert i el terror: «Vive en el infierno, pienso, o en el purgatorio, ese señor que hace chistes todo el tiempo, que camina como si bailara y odia el patetismo existencial o cualquier tipo de gravedad. No descansa nunca, aunque esté tranquilamente sentado frente al ventanal que da al mar». Partint d'una tasca de documentació monumental, apelant als seus propis records i a la memòria de la seva relació amb Parra, Gumucio va escriure un llibre el títol del qual -*Nicanor Parra, rey y mendigo*- condensa la complexitat inabastable d'un dels més grans poetes de parla hispana, una biografia conmovedora del germà gran de la cantautora i folklorista **Violeta Parra** (1917-1967) a qui va dedicar el poema "Defensa de Violeta Parra".

Mario Benedetti

Joan Manuel Serrat, selecció i pròleg
Antología poética (Alfaguara, 2020)

L'Institut Cervantes i l'editorial Alfaguara van celebrar el centenari de Mario Benedetti (que va néixer el 14 de setembre de 1920, a Paso de los Toros, Uruguai), un dels poetes més estimats i seguits de tot l'àmbit espanyol. A punt d'acomplir-se'n cent anys del naixement, Benedetti és més viu que mai: els seus versos segueixen sent recitats, cantats, compartits i recordats com si haguessin estat escrits ahir, com si expliquessin el món i les emocions que coneixem i vivim el 2020 i el 2021. I és que la seva poesia ha trascendit l'àmbit d'allò literari i se sent, a ambdues bandes de l'oceà, com a part d'un patrimoni popular que ens vincula a tots i que ens lleguem els uns als altres de generació en generació. Benedetti ha estat musicat de **Joan Manuel Serrat** a **Quintín Cabrera**, però aquí és **Serrat** qui en fa la selecció de poemes, alguns repetits del disc que va basar en la poesia de l'uruguà, *El sur también existe* (Ariola, 1985).

L'editorial Penguin va difondre aquest vídeo pel dia mundial de la poesia sobre el poema "No te salves" del mateix Mario Benedetti, recitat entre d'altres pel cantant **Manolo García**, recent Medalla d'or al mèrit en les belles arts del Ministeri de Cultura del govern espanyol.

Vídeo: <http://www.youtube.com/watch?v=bIDnA7yUx34>